

FACTSHEET

Toestemming gegevensuitwisseling tussen JGZ en RIVM in het kader van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) per 1-1-2022

In januari 2021 hebben de opdrachtgevende partijen in de JGZ (ministerie van VWS, VNG, ActiZ en GGD GHOR NL) besloten om per 1 januari 2022 het vragen van toestemming voor de digitale gegevensuitwisseling tussen JGZ-organisaties en het RIVM over het RVP te realiseren. Het realiseren van de toestemming houdt in het inbouwen van toestemming in de JGZ-applicaties en het invoeren in de werkprocessen van JGZ-organisaties. Het vragen van toestemming aan jeugdigen en hun gezaghebbenden voor de uitwisseling van (persoons)gegevens door de JGZ-organisaties is wettelijk verplicht sinds 1 januari 2019.

Deze factsheet beschrijft wat dat betekent voor JGZ-organisaties en wat zij moeten doen om op 1 januari 2022 te kunnen starten met geïnformeerde toestemming voor de gegevensuitwisseling tussen JGZ-organisaties en het RIVM.

Wat verandert er voor de JGZ op 1 januari 2022?

JGZ-organisaties versturen op dit moment digitaal alle vaccinatiegegevens met persoonsgegevens naar het RIVM, zonder dat daarvoor de toestemming is vastgelegd. Vanaf 1 januari 2022 gaan JGZ-organisaties expliciet toestemming vragen voor de gegevensuitwisseling tussen de JGZ-organisaties en het RIVM en de toestemming vastleggen in het DD JGZ. Alleen als er toestemming van de ouders en/of jeugdigen is, worden de vaccinatiegegevens mét persoonsgegevens verstuurd aan het RIVM. Is er geen toestemming, dan worden alleen de vaccinatiegegevens verstuurd.

Waarom toestemming voor gegevensuitwisseling bij het RVP?

Zorgverleners - in dit geval JGZ-medewerkers - hebben op grond van de WGBO de plicht om de ouders en jeugdigen goede en betrouwbare informatie te geven. Ouders en jeugdigen moeten adequaat worden geïnformeerd over de behandelingen (zoals een vaccinatie) voordat zij daar toestemming voor kunnen geven. In het kader van het RVP wisselen JGZ-organisaties en het RIVM gegevens uit over personen en vaccinaties, onder andere voor centrale registratie van vaccinatiegegevens en het bewaken van de publieke gezondheid. Organisaties in de zorg mogen niet zomaar onderling gegevens uitwisselen. Daar is toestemming voor nodig van de betrokkenen. Ook voor de uitwisseling van gegevens over de vaccinaties in het RVP is toestemming nodig, in dit geval van ouders en/of jeugdigen¹.

Van wie moet de uitdrukkelijke toestemming worden verkregen?

Bij jeugdigen jonger dan 12 jaar

Als de jeugdige jonger is dan 12 jaar dan moet de wettelijk vertegenwoordiger toestemming geven (Artikel 7:465 lid 1 BW).

Bij jeugdigen van 12 tot 16 jaar

De jeugdige en de wettelijk vertegenwoordiger geven samen toestemming, tenzij de jeugdige niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen.¹ (Artikel 7:447 BW en 7:465 BW en artikel 15g Wabvpz).

Bij jeugdigen van 16 jaar en ouder

Jeugdige geeft alleen zijn/haar toestemming, mits wilsbekwaam (Artikel 7:447 BW).

¹ Zie over privacy en persoonsgegevens in JGZ: <https://www.ncj.nl/themadossiers/uitvoeringskader/juridische-toolkit/>

Het geven van toestemming voor het RVP bestaat dus uit twee delen:

1. de toestemming om deel te nemen aan het RVP;
2. de toestemming voor de uitwisseling van gepersonaliseerde vaccinatiegegevens tussen JGZ en RIVM in het kader van het RVP.

Voor de uitvoering van het RVP en de geïnformeerde toestemming zijn richtlijnen opgesteld². De toestemmingsvraag is complex voor de JGZ vanwege de doelgroep van het RVP: jeugdigen van 0 tot 18 jaar. Wettelijke regels voor toestemming veranderen met de leeftijd: tot 12 jaar geven de gezaghebbende ouders toestemming, van 12 tot 16 jaar geven de gezaghebbende ouders én de jeugdigen toestemming en vanaf 16 jaar geven alleen de jeugdigen zelf toestemming.

Wat moeten JGZ-organisaties doen in de voorbereiding op 1 januari 2022?

Om zich voor te bereiden op het omslagmoment moeten JGZ-organisaties de volgende activiteiten uitvoeren:

1. Zorg ervoor dat de geïnformeerde toestemming voor de gegevensuitwisseling tussen JGZ en RIVM is opgenomen in de werkprocessen en -procedures van de eigen JGZ-organisatie
 - a. Zorg dat medewerkers weten wat er verandert, wanneer dat is en wat dat voor hen betekent
 - b. Zorg ervoor dat ouder(s) en jeugdigen geïnformeerd worden over de gevolgen van hun keuze voor toestemming of geen toestemming voor gegevensuitwisseling
2. Zorg ervoor dat de nieuwe DD JGZ-programmatuur voor het vastleggen van de toestemming en de gegevensuitwisseling met RIVM via berichten tijdig is geïnstalleerd (Zie ook pagina 3 van deze factsheet)
 - a. Zorg ervoor dat de nieuwe programmatuur tijdig is geïnstalleerd en kan worden gebruikt
 - b. Zorg ervoor dat de medewerkers tijdig zijn geïnstrueerd in het werken met de nieuwe programmatuur
3. Geef opdracht aan uw softwareleverancier voor aanpassing van de benodigde (nieuwe) programmatuur
4. Ga in gesprek met uw gemeente (opdrachtgever) over de financiering van de invoering van geïnformeerde toestemming in uw organisaties.

Digitaal Dossier JGZ (DD JGZ)

Het registreren van de geïnformeerde toestemming gebeurt in het DD JGZ. In de (door)ontwikkeling van het DD JGZ spelen veel vraagstukken. De realisatie van geïnformeerde toestemming voor gegevensuitwisseling heeft prioriteit en wordt nu als eerste opgepakt. Parallel aan deze realisatie van geïnformeerde toestemming werken partijen samen aan een Roadmap voor de doorontwikkeling van het DD JGZ en de structurele inrichting van het Beheer informatievoorziening JGZ / DD JGZ.

Benodigde programmatuur aanpassingen door softwareleveranciers

Om de toestemming voor de gegevensuitwisseling te kunnen vastleggen in het DD JGZ en om de vastgestelde berichten te kunnen uitwisselen tussen JGZ-organisaties en het RIVM zijn functionele eisen opgesteld, in samenspraak met de leveranciers. De softwareleveranciers bouwen deze programmatuur in het DD JGZ en zij voeren testen uit met Nictiz en VZVZ. Nictiz biedt de

² Zie <https://rijksvaccinatieprogramma.nl/informed-consent>.

softwareleveranciers de mogelijkheid om hun software te laten toetsen op de correcte implementatie van standaarden. VZVZ bepaalt of de berichten via het Landelijk Schakelpunt (LSP) kunnen worden uitgewisseld. Softwareleveranciers zijn al gestart met het aanpassen van de programmatuur.

Financiële middelen voor de invoering

VWS heeft budget gereserveerd voor de ontwikkeling door softwareleveranciers en de invoering bij de JGZ-organisaties. Dit budget gaat via de systeemroute: er is budget toegevoegd aan het Gemeentefonds. Via de gemeenten gaat het budget voor ontwikkeling en implementatie naar de JGZ-organisaties. Gemeenten worden geïnformeerd via de ledenbrief van de VNG. JGZ-organisaties maken afspraken met hun gemeenten (opdrachtgevers). JGZ-organisaties zijn opdrachtgevers van hun softwareleverancier en maken afspraken over de benodigde programmatuur.

Welke ondersteuning is er voor JGZ-organisaties?

De brancheorganisaties van JGZ-organisaties, ActiZ en GGD GHOR NL, ondersteunen hun leden bij de invoering van geïnformeerde toestemming voor de gegevensuitwisseling per 1-1-2022. Via drie Webinars (in juli, september en november 2021), factsheets en andere documentatie krijgen JGZ-organisaties nadere informatie over de activiteiten die op hen afkomen. Verder stellen de brancheorganisaties samen met NCJ een draaiboek op met een stappenplan en werkinstructies vanaf het omslagmoment op 1 januari 2022. Het draaiboek komt in september 2021 beschikbaar. Alle relevante informatie voor JGZ-organisaties wordt gepubliceerd op een projectpagina bij het NCJ: [Toestemming Gegevensuitwisseling RVP](#)

Softwareleveranciers passen de programmatuur aan en maken nieuwe gebruikershandleidingen. Ook zij bieden waar nodig aanvullende instructies aan.

Voor de invoering van geïnformeerde toestemming voor gegevensuitwisseling in de JGZ is in opdracht van het ministerie van VWS/DGP, VNG, ActiZ en GGD GHOR NL in het voorjaar 2021 het Project 'Realisatie Invoering Informed Consent JGZ-RVP 2021' gestart.

MEER INFORMATIE

Relevante informatie voor JGZ-organisaties: [projectpagina bij het NCJ](#)

Informatie over de uitvoering van het RVP en de geïnformeerde toestemming van RIVM:
<https://rijksvaccinatieprogramma.nl/informed-consent>.

Op deze site van het RIVM komt ook een (nieuwe) publieksfolder beschikbaar.

Informatie van Nictiz (technisch):

→ Informatiestandaard Jeugdgezondheidszorg BDS (Basisdataset) versie 3.2.7:

<http://decor.nictiz.nl/pub/jeugdgezondheidszorg/>

→ BDS viewer: <http://decor.nictiz.nl/jeugdgezondheidszorg/BDS327/>

→ [Functionele Eisen 2021 – Toestemming gegevensuitwisseling tussen JGZ en RIVM in het kader van het Rijksvaccinatieprogramma](#)

Informatie van VZVZ (LSP) (technisch), Digitale uitwisseling in de jeugdgezondheidszorg (JGZ):

<https://www.vzvz.nl/ict-dienstverleners/aorta-standaardisatie/aorta-documentatie/zorgtoepassingen-aorta-v8200>

VRAGEN

- Leden ActiZ: Jeugd@actiz.nl
- Leden GGD GHOR NL: MvanLeeuwen@ggdghor.nl

Deze factsheet is een gezamenlijk product van ActiZ en GGD GHOR NL, juni 2021.
